

ΤΑ ΕΙΔΙΚΑ ΤΡΑΒΗΚΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ (SDRS)

Τοῦ κ. ΛΕΩΝΙΔΑ Β. ΔΕΡΤΙΛΗ, πρώην Ὑπουργοῦ

Ὑπὸ τὸ ἰσχύον νομισματικὸν σύστημα, ὡς τοῦτο διεμορφώθη εἰς Bretton Woods τὸν Ἰούλιον 1944, τὰ νομισματικὰ ἀποθέματα ἀποτελοῦνται ἀπὸ χρυσὸν καὶ ἀποθεματικὰ νομίσματα (1). Ὡς ἀποθεματικὰ νομίσματα ἀνεγνωρίσθησαν κατὰ πρώτιστον λόγον τὸ δολλᾶριον, ὡς τὸ βασικὸν ἀποθεματικὸν νόμισμα τοῦ συστήματος καὶ δευτερευόντως ἡ λίρα Ἀγγλίας.

Μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου, αἱ τάλαιπωρφαί τὰς ὁποίας ὑπέστη ἡ λίρα Ἀγγλίας καὶ αἱ ἐξ αὐτῆς προκληθεῖσαι διεθνεῖς νομισματικαὶ ἀναταραχαί, ἀπεμάκρυναν ταύτην ἐκ τοῦ ἀποθεματικοῦ τῆς ρόλου. Ἐν τῇ οὐσίᾳ ἡ λίρα Ἀγγλίας ἀποτελεῖ πλέον περιφερειακὸν ἀποθεματικὸν νόμισμα καὶ ὡς τοιοῦτον χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τὰ κράτη τῆς περιοχῆς στερλίνιας. Ὡς πρὸς τὸν ὑπόλοιπον κόσμον ἀποτελεῖ σήμερον ἓν ἐκ τῶν μετατρεψίμων νομισμάτων εὐρείας χρήσεως.

Ὁ ρόλος τῶν μετατρεψίμων νομισμάτων τῶν βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμένων χωρῶν, ἐπιβοηθοῦν αἰσθητῶς τὸ δολλᾶριον εἰς τὴν ἀποθεματικὴν του ἀποστολὴν καὶ ἐνισχύουν τοῦτο εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν δυσχερειῶν ποῦ συναντᾶ εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῆς διεθνοῦς ρευστότητος.

Παρὰ ταῦτα, παρὰ δηλαδὴ τὴν ὑπαρξιν τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ δολλαρίου, ὡς βασικῶν ἀποθεματικῶν στοιχείων καὶ τὴν ἐπικουρίαν τῶν μετατρεψίμων νομισμάτων, ἡ ταχεῖα αὐξήσις τοῦ ὄγκου τῶν παραγομένων ἀγαθῶν καὶ ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν ἐν γένει διεθνῶν συναλλακτικῶν σχέσεων, προκαλεῖ στενότητα εἰς τὴν διεθνή ρευστότητα μὲ ὅλας τὰς ἐκ ταύτης προκαλουμένας δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ὁμαλῆς πορείας τῶν διεθνῶν οἰκονομικῶν καὶ νομισματικῶν σχέσεων.

Ἐξ ἄλλου, τὰ ἀποθεματικὰ στοιχεῖα τοῦ συστήματος, δηλαδὴ ὁ χρυσὸς καὶ τὸ δολλᾶριον περιορίζονται εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς των ἀπὸ ὄργανικὰ μειονεκτήματα, καὶ δὲν δύνανται νὰ παρακολουθήσουν τὰς συνεχῶς αὐξανόμενας ἀνάγκας, ὡς καὶ νὰ ἱκανοποιήσουν τὴν οὕτω διευρυνομένην διεθνή ρευστότητα.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον, ἀπὸ ἐτῶν, ἡ ὑπεύθυνος οἰκονομικὴ καὶ νομισματικὴ ἡγεσία, ἀπησχολήθη ἐντόνως πρὸς ἐξεύρεσιν τρόπου διὰ τοῦ ὁποίου θὰ

ἦτο δυνατόν νά ἐπέλθῃ ἐξισορρόπησις τῶν σχέσεων νομισματικῶν ἀποθεμάτων καί διεθνοῦς ρευστότητος.

Καρπὸς τῶν ἐπιπόνων αὐτῶν προσπαθειῶν εἶναι ἡ δημιουργία ἑνὸς νέου ἀποθεματικοῦ στοιχείου εἰς τὸ ὅποιον ἐδόθη τὸ ὄνομα : Εἰδικὰ Τραβηκτικά Δικαιώματα (Special Drawing Rights) ⁽²⁾. Καί ἡ δημιουργία αὕτη κατέστη πραγματικότης διὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἐτησίας Συνελεύσεως τῶν κρατῶν-μελῶν τοῦ Διεθνοῦς Νομισματικοῦ Ταμείου τοῦ Σεπτεμβρίου 1969, ἡ ὁποία ἔλαβε χώραν εἰς Οὐάσιγκτον. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ ἀνωτέρω Συνέλευσις θὰ παραμείνῃ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ διεθνοῦς νομισματικοῦ συστήματος. Διότι εἶναι ἡ πρώτη φορά πού εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ διεθνοῦς νομισματικοῦ συστήματος καί πρὸς ὁμαλὴν λειτουργίαν αὐτοῦ, τίθεται ἕνα νέον ἀποθεματικὸν στοιχεῖον of deliberate creation. Διὰ τὴν ἀκρίβειαν πρέπει νά προστεθῇ ὅτι τὴν δημιουργίαν τοῦ νέου ἀποθεματικοῦ στοιχείου, τὴν κατέστησε δυνατὴν ἡ συνειδητοποίησις τῆς σημασίας τῆς διεθνοῦς νομισματικῆς συνεργασίας, ἡ ὁποία ἐξεδηλώθη κυρίως διὰ τῆς συντονισμένης δράσεως τῶν χωρῶν τῆς ὁμάδος τῶν Δέκα.

Κατωτέρω θὰ ἀναφερθῶμεν εἰς τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ νέου ἀποθεματικοῦ στοιχείου καί θὰ ἀναλύσωμεν τὸν τρόπον τῆς λειτουργίας του. Θὰ πρέπει ὅμως νά προστεθῇ ἐνταῦθα ὅτι τὰ εἰδικὰ τραβηκτικά δικαιώματα, ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των, δίδουν ἐπιτυχῆ ἀπάντησιν : Πρῶτον, εἰς τὸ περίφημον σχέδιον τοῦ Keynes περὶ διεθνοποιήσεως τῶν συναλλαγματικῶν ἀποθεμάτων ⁽³⁾. Δεύτερον, εἰς τὴν γνώμην πού διευτυπώθη ἀπὸ τὸν Πρόεδρον Τζῶν Κέννεντυ, ὅστις ὁμιλῶν εἰς τὴν Φραγκφούρτην τὸ 1963, εἶπε : «Πρέπει νά ἀναλάβωμεν τὸν ἔλεγχον τῶν νομισματικῶν προβλημάτων, ἄλλως τὰ προβλήματα αὐτὰ θὰ θέσουν ὑπὸ τὸν ἔλεγχόν των ἡμᾶς τοὺς ἰδίους».

Θὰ ἀναφερθῶμεν ἐπίσης καί εἰς τὴν γνώμην τοῦ εἰδικοῦ περὶ τὰ νομισματικὰ καί μέλους τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ἐκτελεστικῶν Διευθυντῶν τοῦ ΔΝΤ κ. B. K. Madan. Οὗτος εἰς σχετικὸν ἄρθρον του γράφει : «Ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ τραπεζιτικοῦ νομίσματος, πού ἔλαβε χώραν πρὸ δύο ἑκατονταετηρίδων, ἡ ἀπόφασις αὕτη εἶναι ἐνδεχομένως ἡ πλέον ἀποτελεσματικὴ μεταβολὴ ἡ ὁποία ἐγένετο εἰς τὸν μηχανισμόν τοῦ διεθνοῦς νομίσματος». Κατὰ τὴν γνώμην μας, ὁ ἀνωτέρω χαρακτηρισμὸς εἶναι ὀρθός. Προσθέτομεν μόνον ὅτι ἡ ἐπινόησις τῶν εἰδικῶν τραβηκτικῶν δικαιωμάτων ὡς νέου ἀποθεματικοῦ στοιχείου, θὰ ἐπιτύχῃ τὸν σκοπὸν τῆς ἀπὸ ἀπόψεως μακροπροθέσμου, ἐφ' ὅσον διὰ τούτων δημιουργηθοῦν αἱ προϋποθέσεις τῆς σταδιακῆς ἀπονομισματοποιήσεως τοῦ χρυσοῦ.

Τὴν ἀπάντησιν εἰς τὸ κρίσιμον τοῦτο θέμα θὰ τὴν δώσῃ ἡ ἐν τῇ πράξει ἀπόδοσις των. Διότι, ὡς ὀρθῶς παρετήρησεν ὁ Πρόεδρος τοῦ Federal Reserve Board : «Τὰ εἰδικὰ τραβηκτικά δικαιώματα θὰ ἀποδείξουν τὴν χρησιμότητά των διὰ τῆς ἀποδόσεώς των ἐν τῇ πράξει. Δὲν δυνάμεθα νά κατασκευάσωμεν ἕνα δένδρον, ὁλλὰ μόνον νά τὸ ἀφήσωμεν νά ἀναπτυχθῇ».

I.—Ἡ πρώτη δόσις τῆς κατανομῆς τῶν εἰδικῶν τραβηκτικῶν δικαιωμάτων (SDRS)

Εἰς τὸ Δελτίον τοῦ Διεθνoῦς Νομισματικοῦ Ταμείου «International Financial News Survey» τῆς 9 Ἰανουαρίου 1970, δημοσιεύεται ὁ κατάλογος τῶν 104 κρατῶν-μελῶν, τὰ ὁποῖα λαμβάνουν μέρος εἰς τὴν πρώτην κατανομήν τῶν εἰδικῶν τραβηκτικῶν δικαιωμάτων, ὡς καὶ τὸ εἰς ταῦτα ἀναλογοῦν ποσὸν δολλαρίων⁽⁴⁾.

Ἡ ἰσχὺς τῆς πρώτης κατανομῆς ἀρχεται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1970. Τὸ κατανεμόμενον ποσὸν ἀνέρχεται εἰς 3,414 ἑκατομμύρια δολλάρια. Αἱ ἕτεροι δύο ἐτήσιαι κατανομαί, θὰ γίνουσι τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1971 καὶ τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1972. Τὸ σύνολον τοῦ ποσοῦ ποὺ θὰ κατανεμηθῆ καὶ εἰς τὰς τρεῖς ὡς ἄνω ἡμερομηνίας, θὰ ἀνέλθῃ εἰς 9.500 ἑκατομμύρια δολλάρια. Ἐκ τῆς ἐν τῇ πράξει ἀποδόσεως τῶν τριῶν ἀνωτέρω κατανομῶν, θὰ ἐξαρτηθῆ ἡ συνέχισις τοῦ συστήματος καὶ θὰ ἀποφασισθῆ τὸ ποσὸν καὶ ὁ τρόπος τῆς νέας κατανομῆς.

Αἱ κατανομαὶ ὑπολογίζονται εἰς ποσοστὸν τῶν quotas τῶν κρατῶν-μελῶν κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς ἡμέρας ποὺ λαμβάνουν αὐταὶ χώραν. Τὸ ποσοστὸν ρυθμίζεται κατὰ τρόπον ἱκανὸν νὰ ἀπορροφήσῃ τὸ πρὸς κατανομήν καθορισθὲν σύνολον τῶν τραβηκτικῶν δικαιωμάτων, τὸ ὁποῖον, ὡς γνωστὸν, εἶναι εἰς ἑκατομμύρια δολλάρια: 3.500 διὰ τὴν πρώτην κατανομήν καὶ ἀνὰ 3.000 διὰ τὰς ὑπολοίπους δύο κατανομάς.

Κατὰ συνέπειαν, αἱ δύο ὑπολειπόμεναι κατανομαὶ τῶν SDRS τῶν ἐτῶν 1971 καὶ 1972 θὰ γίνουσι ἀναλόγως τοῦ ὕψους τῶν quotas τῶν κρατῶν-μελῶν, τῆς παραμονῆς τῆς ἡμέρας τῆς κατανομῆς των. Τοῦτο ἐνέχει ἰδιαιτέραν σημασίαν ὡς πρὸς τὸ ὕψος τῶν κατανομῶν κατὰ τὰς δύο προσεχεῖς διανομάς. Διότι ἡ ἀναπροσαρμογὴ τῶν quotas τῶν κρατῶν-μελῶν, θὰ γίνῃ βάσει τῆς οἰκονομικῆς ἰσχύος τούτων καὶ τοῦ ποσοστοῦ τῆς συμμετοχῆς των εἰς τὰς διεθνεῖς συναλλαγὰς καὶ ὡς ἐκ τούτου θὰ ἀλλοιωθῆ ἀναλογικῶς τὴν κατὰ κράτος ποσοτικὴν συμμετοχὴν τῆς πρώτης κατανομῆς. Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρομαι εἰς τὸ ὕψος τῆς quota τῆς Ἀγγλίας τὸ ὁποῖον ἦτο, εἰς τὴν πρώτην κατανομήν, τὸ 11,49 τοῖς ἑκατὸν τοῦ συνόλου, διότι τοῦτο ἐξεπροσώπει τὴν συγκριτικὴν οἰκονομικὴν τῆς θέσιν καὶ τὴν ἰδρυσιν τοῦ ΔΝΤ, ἐνῶ τῆς Δυτικῆς Γερμανίας ἦτο τὸ 5,64 τοῖς ἑκατὸν καὶ τῆς Γαλλίας τὸ 4,63 τοῖς ἑκατὸν, τοῦ συνόλου δὲ τῶν κρατῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς τὸ 17,75 τοῖς ἑκατὸν. Τὸ θέμα τῆς ἀναπροσαρμογῆς τῶν quotas τῶν κρατῶν-μελῶν εἰς τὸ ΔΝΤ, ἐπειδὴ ἔχει ἄμεσον σχέσιν μὲ τὴν ἀποθεματικὴν συγκρότησιν τούτου καὶ μὲ τὴν κατανομήν τῶν εἰδικῶν τραβηκτικῶν δικαιωμάτων τῶν δύο ὑπολοίπων διανομῶν, θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ ἀναλυτικώτερον κατωτέρω.

Τὸ σύνολον τοῦ πρὸς κατανομήν ποσοῦ τῶν SDRS ἐξ 9.500 ἑκατομμυρίων δολλαρίων θὰ κατανεμηθῆ μεταξὺ τῶν κρατῶν-μελῶν ποὺ ἐδήλωσαν συμμετοχὴν εἰς τὸ σύστημα τῶν εἰδικῶν τραβηκτικῶν δικαιωμάτων. Ἐκ τοῦ σχε-

τικού ανακοινωθέντος του ΔΝΤ συνάγεται ότι εκ τῶν 114 κρατῶν-μελῶν του, ἐδήλωσαν συμμετοχὴν τὰ 104 κράτη.

Διὰ τὴν πρώτην δόσιν τὸ ποσοστὸν συμμετοχῆς ἐκάστου κράτους-μέλους ὑπελογίσθη εἰς 16,8 τοῖς ἑκατὸν τῆς ἁμοῦ τ.σ. ὡς αὕτη ἦτο τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1969.

Ἐπειδὴ εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῶν στατιστικῶν στοιχείων διαχωρίζομεν τὰ ἀφορῶντα τὰ κράτη τῆς Ὁμάδος τῶν Δέκα, ἐκ τοῦ δημοσιευομένου καταλόγου ὑπὸ τοῦ ΔΝΤ, θὰ μεταφέρωμεν κεχωρισμένως ἐνταῦθα τοὺς σχετικούς ἀριθμούς που ἀναφέρονται εἰς τὰ κράτη τῆς ἀνωτέρω Ὁμάδος καὶ συνολικῶς τὸ ποσὸν που ἀφορᾷ τὸ σύνολον τῶν ὑπολοίπων χωρῶν.

Κράτη τῆς Ὁμάδος τῶν Δέκα		Ποσὸν SDRS (εἰς δολλάρια)	
	Ἡνωμένοι Πολιτεῖαι		866,880,000
	Ἄγγλια		409,920,000
	Κοινὴ Ἀγορὰ		633,528,000
Βέλγιον-Λουξεμβούργον	74,088,000	Καναδᾶς	124,320,000
Γαλλία	165,480,000	Ἰαπωνία	121,800,000
Γερμανία	201,600,000	Σουηδία	37,800,000
Ἰταλία	105,000,000	Σύνολον τῆς	
Ὀλλανδία	87,360,000	Ὁμάδος τῶν Δέκα	2,194,248,000
	633,528,000	Ἐπίλοιποι 93 χῶραι	1,219,752,000
	Σύνολον πρώτης κατανομῆς		3,414,000,000

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω στατιστικῶν στοιχείων ἐμφανίζεται ὅτι κατὰ τὴν πρώτην κατανομήν ἐκ τοῦ ποσοῦ τῶν 3,414 ἑκατομμυρίων δολλαρίων εἰς εἰδικὰ τραβηκτικὰ δικαιώματα, ἡ Ὁμάς τῶν Δέκα ἔλαβε ποσοστὸν περίπου 65 τοῖς ἑκατὸν. Τὸ ὑπόλοιπον ποσοστὸν ἐκ 35 τοῖς ἑκατὸν περίπου, κατενεμήθη εἰς εἰς τὰ ἕτερα 93 κράτη-μέλη τοῦ ΔΝΤ.

Ἡ ἀνωτέρω ποσοστιαία συμμετοχὴ τῶν χωρῶν τῆς Ὁμάδος τῶν Δέκα, ἡ ὁποία, ὡς γνωστὸν, ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμένα κράτη τοῦ ἐλευθέρου κόσμου, ἔχει προκαλέσει τὸν δυσμενῆ σχολιασμὸν πολλῶν οικονομολόγων. Ἐκ τῶν ἡμετέρων σχολιαστῶν, ὁ καθηγητὴς κ. Ἄγγ. Ἀγγελόπουλος, εἰς ἄρθρον του, διετύπωσε τὴν γνώμην ὅτι τὸ ἐν τρίτον τοῦ κατανεμομένου ποσοῦ, θὰ ἔπρεπε νὰ διατεθῆ εἰς ἄτοκα μακροπρόθεσμα δάνεια, ὑπὲρ τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως τῶν καθυστερημένων χωρῶν.

Ἡ ἀποδοχὴ τῆς προτάσεως ταύτης εἶναι ἀναμφισβητήτως ἀπὸ κοινωνικῆς καὶ οικονομικῆς πλευρᾶς εὐκταία.

Ἐν τούτοις, εἶναι ὀρθὸν νὰ παρατηρηθῆ ὅτι ἡ ὑποστηριζομένη ἀποψις θὰ ἦτο δυσχερὲς νὰ τύχη υἱοθετήσεως τοῦλάχιστον εἰς τὴν πρώτην φάσιν τῆς θέσεως εἰς ἐφαρμογὴν τοῦ νέου ἀποθεματικοῦ στοιχείου.

Καὶ τοῦτο διότι: α) Τὴν δημιουργίαν τῶν εἰδικῶν τραβηκτικῶν δικαιωμάτων, τὴν προέκλεσε ἡ συγκεκριμένη ἀνάγκη τῆς ἀποκαταστάσεως ἰσορ-

ροπίας μεταξύ τῶν ὑφισταμένων ἀποθεματικῶν μέσων καὶ τοῦ ὄγκου τῶν διεθνῶν συναλλαγῶν. Διεπιστώθη ὅτι ὁ χρυσὸς ὡς ἀποθεματικὸν στοιχεῖον καὶ τὸ δολλάριον ὡς βασικὸν ἀποθεματικὸν νόμισμα τοῦ συστήματος, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ διασφαλίσουν τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τοῦ ἰσχύοντος νομισματικοῦ συστήματος καὶ τῶν διεθνῶν συναλλακτικῶν σχέσεων. Κατὰ συνέπειαν προέχει ἡ βάρσει ἀπροσώπων καὶ αὐστηρῶς οἰκονομικῶν κριτηρίων κατανομή τοῦ νέου ἀποθεματικοῦ στοιχείου, ἵνα οὕτως ἐπιβροηθῆ ἡ ἀποκατάστασις τῆς διεθνούς νομισματικῆς ἰσορροπίας καὶ ἀποφευχθῆ ἡ προσφυγὴ εἰς μέτρα δυνάμενα νὰ προκαλέσουν δυσμενῆ ἐπίδρασιν ὄχι μόνον εἰς ἐπὶ μέρους οἰκονομίας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν διεθνή εὐημερίαν. β) Τὸ ἀπρόσωπον οἰκονομικὸν κριτήριον τὸ ὁποῖον ἐμφανίζει τὴν συμμετοχὴν ἐκάστου κράτους εἰς τὰς διεθνεῖς οἰκονομικὰς σχέσεις, εἶναι ἡ *quota* τούτου εἰς τὸ ΔΝΤ. Ἡ συμμετοχὴ ἐκάστου κράτους-μέλους εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦ Ταμείου, τοῦ προσφέρει τὴν δυνατότητα τῆς ἀποθεματικῆς του δράσεως, ἡ ὁποία ἀσκεῖται πρὸς διασφάλισιν τῆς διεθνούς νομισματικῆς ὁμαλότητος.

Θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας ὅτι ἡ *quota* ἐκάστου κράτους-μέλους, μολονότι συγκριτικῶς ἐμφανίζεται ἀριθμητικῶς ὡς ἀνάλογος πρὸς τὴν οἰκονομικὴν ἰσχύιν ἐκάστου κράτους, ἐν τῇ οὐσίᾳ ἐνέχει τὸ στοιχεῖον τῆς ἀνισότητος. Διότι τὸ 75 τοῖς ἑκατὸν ταύτης κατατίθεται εἰς τὸ ΔΝΤ εἰς τὸ ἐθνικὸν νόμισμα τοῦ κράτους-μέλους. Καὶ τὸ ἐθνικὸν νόμισμα τοῦ μεγίστου ποσοστοῦ τῶν κρατῶν-μελῶν, δὲν εἶναι ἀξιοποιήσιμον ὑπὸ τοῦ ΔΝΤ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν καταστατικῶν του ἐπιδιώξεων. Μόνον τὸ δολλάριον καὶ τὰ εὐρεῖας μετατρεψιμότητος ἐθνικὰ νομίσματα, ἦτοι μόνον τὸ ἐθνικὸν νόμισμα τῶν κρατῶν τῆς Ὀμάδος τῶν Δέκα, εἶναι ἀξιοποιήσιμον ὑπὸ τοῦ ΔΝΤ. γ) Θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας ὅτι τὸ 70 τοῖς ἑκατὸν τοῦ νέου ἀποθεματικοῦ στοιχείου, τὸ ὁποῖον θὰ ἀναληφθῆ ὑπὸ τῶν μὴ βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμένων χωρῶν, ἐν τῇ οὐσίᾳ δὲν πρόκειται νὰ ἐπιστραφῆ, τοῦλάχιστον εἰς ὄρατον χρόνον, λόγῳ τῆς μονίμου παθητικότητος τοῦ ἰσοζυγίου τῶν πληρωμῶν.

Διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους, θὰ ἦτο ἐκτός τῆς πραγματικότητος ἡ ἀξιολόγησις τῶν ἐιδικῶν τραβηκτικῶν δικαιωμάτων, νὰ ἐπηρεασθῆ ἐκ τῆς ἐκ πρώτης ὄψεως ἐντυπωσιακῆς ἀνισότητος τῆς κατανομῆς τῶν 9,5 δισεκατομμυρίων δολλαρίων μεταξύ τῶν κρατῶν μελῶν. Ἄλλωστε τὰ εἰδικὰ τραβηκτικὰ δικαιώματα καθίστανται ἀξιοποιήσιμα, ὡς ἀποθεματικὰ στοιχεῖα, διὰ κινητοποιήσεως τῶν πλεονασμάτων τῶν ἰσοζυγίων πληρωμῶν καὶ τῶν ηὔξημένων ἀποθεμάτων, κυρίως τῶν βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμένων χωρῶν.

Θὰ ἦτο εὐκαταῖον ἐὰν εἰς μεταγενεστέρως κατανομὰς δημιουργηθοῦν αἱ προϋποθέσεις τῆς διαθέσεως τούτων καὶ μὲ τὸ κριτήριον τῆς εὐρυτέρας οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀνάγκης.

Θὰ προσθέσωμεν ἐνταῦθα τὴν γενομένην πρότασιν ὑπὸ τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Ἰσραὴλ εἰς τὴν Συνέλευσιν τῶν Διοικητῶν τοῦ ΔΝΤ τοῦ 1968 (5).

Οὗτος ὑπεστήριξεν: "Ὅτι ἡ κατ' ἀναλογίαν τῆς μερίδος (*quota*) ἐκάστης χώρας-μέλους κατανομή τῶν ἐιδικῶν τραβηκτικῶν δικαιωμάτων θὰ ὀξύνῃ ἀντὶ νὰ ἀμβλύνῃ τὴν ἀνισότητα εἰς τὰ συναλλαγματικὰ διαθέσιμα μεταξύ τῶν

πλουσίων καὶ πτωχῶν χωρῶν. Διὰ τοῦτο ἐπρότεινεν ὅπως καὶ ἐνταῦθα, κατ' ἐπέκτασιν τοῦ κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν ψήφων ἀκολουθουμένου μικτοῦ συστήματος, γίνεται μία πρώτη κατανομή εἰς ἴσα ποσὰ δι' ἑκάστην χώραν, καὶ μία δευτέρα κατανομή ἐιδικῶν τραβηκτικῶν δικαιωμάτων ἀναλόγως τοῦ ὕψους τῆς μερίδος (quota) ἑκάστης χώρας.

Ἄσχετως τῶν ἀνωτέρω, ἔχομεν τὴν γνώμην ὅτι ἐν τῇ πράξει ἡ θέσις εἰς ἐφαρμογὴν τοῦ νέου ἀποθεματικοῦ στοιχείου, θὰ προκαλέσῃ τὴν μεταφορὰν κεφαλαίων ἐκ τῶν πλεονασματικῶν χωρῶν εἰς τὰς ἔλλειμματικὰς χώρας. Θὰ καταστοῦν οὕτω τὰ εἰδικὰ τραβηκτικὰ δικαιώματα μακροπροθέσμως προωθητικὰ δυνάμεις ἀξιοποιήσεως τοῦ παραγωγικοῦ δυναμικοῦ τῶν ὑπαναπτύκτων χωρῶν. Διότι ἐφ' ὅσον αἱ πλεονασματικαὶ οἰκονομίαι εἶναι ὑποχρεωμέναι νὰ ἀποδέχωνται τὴν αὐτόματον ἀνάληψιν τῶν ἐιδικῶν τραβηκτικῶν δικαιωμάτων τῶν ἔλλειμματικῶν χωρῶν ὑπὸ τοὺς ὅρους ποὺ θὰ ἀναλύσωμεν κατωτέρω, θὰ προτιμήσουν τὴν ἐξαγωγήν κεφαλαίων εἰς ταύτας, πρὸς ἀνάληψιν ἀμέσων ἢ ἄλλης μορφῆς ἐπενδύσεων.

II.—Τὰ βασικὰ χαρακτηριστικὰ καὶ ὁ μηχανισμὸς λειτουργίας

A.—Τὰ χαρακτηριστικὰ

Τὰ βασικὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ἐιδικῶν τραβηκτικῶν δικαιωμάτων δύνανται νὰ συνοψισθοῦν ὡς ἀκολούθως: Πρῶτον, τὸ νέον ἀποθεματικὸν στοιχεῖον δὲν ἔχει «ὕλικήν» προέλευσιν. Εἶναι προϊόν τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως (of deliberate creation). Δηλαδή, ἐνῶ διὰ τὴν κτῆσιν τῶν μέχρι τοῦδε νομισματικῶν ἀποθεμάτων (χρυσός, δολλάριον κλπ.) ὑπὸ ἐνὸς κράτους, πρέπει νὰ διατεθοῦν ὑπὸ τούτου ἀγαθὰ ἢ ὑπηρεσίαι, διὰ τὴν κτῆσιν τῶν ἐιδικῶν τραβηκτικῶν δικαιωμάτων ἀρκεῖ ἡ ἀπλή δῆλωσις συμμετοχῆς του εἰς τὸ σύστημα.

Ἄλλα τὰ κράτη-μέλη τοῦ ΔΝΤ ἔχουν νόμιμον δικαίωμα νὰ δηλώσουν συμμετοχὴν εἰς τὸ σύστημα. Προσθέτομεν ὅτι ὅλα τὰ κράτη-μέλη ἔχουν συμφέρον συμμετοχῆς εἰς τὸ σύστημα καὶ πρὸ παντὸς εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ συνόλου τῶν κρατῶν, ὁ ἐφοδιασμὸς τῆς διεθνοῦς οἰκονομίας μὲ ἓνα νέον ἀποθεματικὸν νόμισμα. Εἰς τὴν πρώτην κατανομήν ἐκ τῶν 114 κρατῶν μελῶν τοῦ ΔΝΤ, ἐδήλωσαν ἐμπροθέσμως συμμετοχὴν τὰ 104. Δεύτερον, ἐκ τοῦ ὅτι τὰ εἰδικὰ τραβηκτικὰ δικαιώματα δὲν ἔχουν «ὕλικήν» προέλευσιν, ὡς τὰ μέχρι τοῦδε γνωστὰ ἀποθεματικὰ στοιχεῖα (χρυσός-δολλάριον κλπ.), ἀπορρέει καὶ ἕτερον χαρακτηριστικὸν ποὺ τὰ διαχωρίζει ἐκ τούτων. Καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ὅτι ἡ χρησιμότης τῶν ἐιδικῶν τραβηκτικῶν δικαιωμάτων εἶναι ἐξειδικευμένη. Δύνανται νὰ χρησιμοποιηθοῦν μόνον εἰς περίπτωσιν ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ἢ διὰ παρεμφερεῖς στενῶς προδιαγεγραμμένους ἀποθεματικούς σκοπούς. Δημιουργεῖται διὰ τούτων μέσῳ διαδικασίας καὶ γενικωτέρας ἐποπτείας τὴν ὅποιαν ἀσκεῖ τὸ ΔΝΤ ἐπὶ τοῦ συστήματος, αὐτομάτως ἀγοραστικὴ δύναμις τῶν ἐλλειμματικῶν χωρῶν εἰς βᾶρος τῶν χωρῶν ποὺ ἔχουν πλεόνασμα νατότης τῶν ἐλλειμματικῶν χωρῶν εἰς βᾶρος τῶν χωρῶν ποὺ ἔχουν πλεόνασμα ἰσοζυγίου πληρωμῶν. Τρίτον, τὰ εἰδικὰ τραβηκτικὰ δικαιώματα, ὡς διεθνῆ

ἀποθεματικὸν νόμισμα, ἔχουν ἰδιόρρυθμον σύνθεσιν. Κατὰ τὸ 30 τοῖς ἑκατὸν τῆς ἀξίας των, ἀποτελοῦν καθαρὰν πίστωσιν. Κατὰ τὸ ὑπόλοιπον 70 τοῖς ἑκατὸν, ἀποτελοῦν τίτλον τῶν πλεονασματικῶν χωρῶν ἐπὶ μελλοντικῶν πόρων τῶν ἔλλειμματικῶν χωρῶν. Ὁ τίτλος οὗτος θὰ καταστῇ ἐνεργὸς ἀφ' ἧς ὑπάρξει καὶ ἐφ' ὅσον ὑπάρξει, πλεόνασμα εἰς τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν τῆς ἔλλειμματικῆς χώρας.

Ὁ τοιοῦτος διαχωρισμὸς τῆς συνθέσεως τῶν εἰδικῶν τραβηκτικῶν δικαιωμάτων, ἀποτελεῖ συμβιβαστικὴν ἀντιμετώπισιν τῶν δύο τάσεων πού ἐξεδηλώθησαν ἐντόνως κατὰ τὸ στάδιον τῆς προεργασίας πρὸς υἰοθέτησιν των ὡς ἀποθεματικῶν στοιχείων. Ἡ Γαλλία, ὡς γνωστὸν, ἐπέμεινε ὅπως τὰ εἰδικὰ τραβηκτικὰ δικαιώματα ἀποτελέσουν σαφῆς πιστωτικὸν μέσον. Σύνθεσιν τῶν δύο ἀπόψεων ἀποτελεῖ ὁ ἀνωτέρω διαχωρισμὸς.

Οὕτω τὸ ἔλλειμματικὸν κράτος, ἔχει τὴν εὐχέριαν νὰ χρησιμοποίησιν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὀριζομένης χρονικῆς περιόδου τὸ 100 τοῖς ἑκατὸν τῆς ἀξίας τῆς εἰς αὐτὸ γενομένης κατανομῆς εἰς εἰδικὰ τραβηκτικὰ δικαιώματα. Ὑποχρεοῦται ὁμως νὰ ἀναλάβῃ μέχρι τοῦ πέρατος τῆς χρονικῆς περιόδου, τὸ 30 τοῖς ἑκατὸν τούτων. Τὸ ὑπόλοιπον 70 τοῖς ἑκατὸν θὰ ἀναληφθῇ (ἐξοφληθῇ) ὑπὸ τοῦ ἔλλειμματικοῦ κράτους, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον τοῦτο, παρουσιάσῃ πλεόνασμα ἰσοζυγίου πληρωμῶν ἢ ἄλλως ἀποκτήσῃ ἰσχυρὰν ἀποθεματικὴν θέσιν.

B. — Ὁ μηχανισμὸς λειτουργίας

Ἐξ ἄλλου, ὁ μηχανισμὸς τῆς λειτουργίας τῶν εἰδικῶν τραβηκτικῶν δικαιωμάτων διεμορφώθη ὡς ἀκολούθως: Πρῶτον, ἡ ὅλη διαδικασία τῆς λειτουργίας τοῦ μηχανισμοῦ ἀνελήθη ὑπὸ τοῦ Διεθνοῦς Νομισματικοῦ Ταμείου. Πρὸς τοῦτο δημιουργοῦνται εἰς τὸ Ταμεῖον δύο λογαριασμοί. Ὁ εἰς ὑπὸ τὸν τίτλον General Account, θὰ συγκεντρῶνῃ τὰς ἐγγραφὰς τῆς μέχρι τοῦδε δραστηριότητος τοῦ Ταμείου. Ὁ ἕτερος λογαριασμὸς μὲ τὸν τίτλον Special Drawing Account, θὰ συγκεντρῶνῃ τὰς ἐγγραφὰς τὰς σχετικὰς μὲ τὴν κίνησιν τῶν SDRS. Δεύτερον, τὸ ποσὸν τῆς ὀριζομένης ἐκάστουτε κατανομῆς, θὰ διανέμεται εἰς ὅλα τὰ κράτη-μέλη πού ἐδήλωσαν συμμετοχὴν εἰς τὸ σύστημα, ἀναλόγως τῆς ποσοστιαίας συμμετοχῆς τῆς quota των εἰς τὸ Ταμεῖον. Τὰ κράτη-μέλη θὰ ὑπολογίζουσι εἰς τὸ νομισματικὸν των ἀπόθεμα τὸ εἰς αὐτὰ κατανεμόμενον ποσὸν εἰς διεθνῆ τραβηκτικὰ δικαιώματα. Τρίτον, ἕκαστον κράτος-μέλος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μεταβιβάσῃ τὰ ἀναληφθέντα παρ' αὐτοῦ SDRS, μετὰ καθωριζομένην διαδικασίαν, εἰς ἕτερα κράτη-μέλη πού ἔχουν δηλώσει συμμετοχὴν εἰς τὸ σύστημα ἔναντι μετατρεψίμου νομίσματος. Τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀσκεῖται ὑπὸ τοῦ κράτους-μέλους μόνον εἰς περιπτώσιν πού τοῦτο ἀντιμετωπίζει δυσχερεῖας εἰς τὰς διεθνεῖς του πληρωμὰς ἢ ἐφ' ὅσον κριθῆ ὅτι εὐρίσκεται εἰς δυσμενῆ ἀποθεματικὴν θέσιν. Τὸ κράτος-μέλος πού εὐρίσκεται εἰς ἔλλειμματικὴν θέσιν, διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ χρῆσιν τῶν ἀναλαμβανομένων μετατρεψίμων νομισμάτων, δὲν θὰ ὑπόκειται εἰς ὑποχρέωσιν λήψεως μέτρων οἰκονομικῆς πολιτικῆς. Ὑφίστανται ὁμως περιορισμοὶ εἰς τὴν χρῆσιν τούτων, ὅπως

π.χ., δὲν ἐπιτρέπεται ἡ μεταφορὰ τῶν SDRS διὰ τὴν μεταβολὴν τῆς συνθέσεως τῶν ἀποθεμάτων του. Ἐπίσης πρέπει νὰ ἀσκήται ἡ ἐπιβαλλομένη πολιτικὴ διὰ τὴν διατήρησιν ἰσορροπίας σχέσεως μεταξὺ τοῦ νέου ἀποθεματικοῦ στοιχείου καὶ τῶν ὑπολοίπων νομισματικῶν ἀποθεμάτων τῶν κρατῶν-μελῶν. Τέταρτον, τὸ κράτος-μέλος εἰς τὸ ὁποῖον μεταφέρονται ὑπὸ ἐτέρου κράτους-μέλους SDRS πρὸς ἀνάληψιν ὑπὸ τούτου ἴσου ποσοῦ μετατρεψίμων νομισμάτων, ἐπιλέγεται ὑπὸ τοῦ ΔΝΤ. Καὶ τοῦτο διότι πρέπει κατὰ γενικὸν κανόνα, νὰ ἐπιλέγεται κράτος-μέλος μὲ ἰσχυρὰν ἀποθεματικὴν θέσιν. Τὸ ἐπιλεγόμενον ὑπὸ τοῦ Ταμείου κράτος-μέλος, εἶναι ὑποχρεωμένον νὰ ἀποδεχθῆ τὴν μεταφορὰν τῶν SDRS καὶ τὴν ἔναντι τούτων χορήγησιν μετατρεψίμων νομισμάτων. Ἡ ὑποχρέωσις ὁμως τῆς ἀποδοχῆς ἔχει ἀνώτατον ὄριον. Ὅρίζεται ὅτι ἡ ὑποχρέωσις παύει νὰ ὑπάρχη ἐφ' ὅσον τὸ κράτος μέλος διαθέτει τὸ τριπλάσιον ποσὸν τοῦ εἰς αὐτὸ συσσωρευτικῶς ὑπὸ τοῦ Ταμείου κατανεμηθέντος εἰς SDRS. Δηλαδή ἐφ' ὅσον κατενεμήθη ὑπὸ τοῦ Ταμείου εἰς κράτος-μέλος ποσὸν 100 ἑκατομμυρίων δολλαρίων εἰς SDRS καὶ ταῦτα διατηροῦνται ὑπ' αὐτοῦ, τὰ δι' ὑποχρεωτικῆς μεταφορᾶς ὑπὸ ἐτέρου ἢ ἐτέρων κρατῶν-μελῶν ἀναλαμβάνόμενα, δὲν δύνανται νὰ εἶναι ἀνώτερα εἰς ποσὸν τῶν 200 ἑκατομμυρίων δολλαρίων. Ἡ ἄλλως, τὰ ὑποχρεωτικῶς διαθέσιμα τοῦ κράτους-μέλους εἰς SDRS διὰ τὴν ὑπὸ κρίσιν περίπτωσιν, δὲν δύνανται νὰ ὑπερβαίνουν ἐν τῷ συνόλῳ, τὸ ποσὸν τῶν 300 ἑκατομμυρίων δολλαρίων. Ἐχει ὁμως τὴν εὐχέριαν πᾶν κράτος-μέλος, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ἐκουσίως ἀποφασίζῃ τοῦτο, νὰ ἀποδεχθῆ μὲγαλύτερον ποσὸν SDRS, τοῦ ἀνωτέρου ὁρίου. Ὅπως εἶναι αὐτονόητον, αἱ ἀνωτέρω ἀναφερόμεναι μεταφοραί, συντελοῦνται δι' ἐγγραφῶν πού λαμβάνουν χώραν εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ ΔΝΤ τηρούμενον λογαριασμὸν ὑπὸ τὸν τίτλον: Special Drawing Account. Πέμπτον, ὁ λογαριασμὸς οὗτος τηρεῖται εἰς δολλάρια μὲ τὴν ἰσοτιμίαν χρυσοῦ δολλαρίου τοῦ Bretton Woods. Δημιουργεῖται οὕτω μία ἰδιόρρυθμος σχέσις μεταξὺ τοῦ χρυσοῦ καὶ τῶν εἰδικῶν τραβηκτικῶν δικαιωμάτων. Διότι ἐνῶ, ὡς τοῦλάχιστον ἡμεῖς ὑποστηρίζομεν, ἡ ἐπιτυχία τοῦ νέου ἀποθεματικοῦ διεθνoῦς νομίσματος, θὰ σημάνη τὴν ἀπονομισματοποίησιν τοῦ χρυσοῦ, τοῦτο διὰ τῆς ληφθείσης ἀποφάσεως πρὸς ἐνεργοποίησιν του συνδέεται διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς ἰσοτιμίας τοῦ Bretton Woods μὲ τὸν χρυσὸν χωρὶς ὁμως νὰ εἶναι καὶ μετατρέψιμα εἰς χρυσόν.

Τοῦτο ὀφείλεται ἐνδεχομένως εἰς τὴν καταβληθεῖσαν προσπάθειαν συγκερασμοῦ τῶν διίσταμένων ἀπόψεων πρὸς λήψιν ὁμοφώνου ἀποφάσεως, ὡς καὶ εἰς τὴν ὀρθὴν σκέψιν ὅτι ἡ ἀπονομισματοποίησις τοῦ χρυσοῦ πρέπει νὰ εἶναι σταδιακὴ.

Ἡ σύνδεσις ὁμως τῶν εἰδικῶν τραβηκτικῶν δικαιωμάτων μὲ τὸν χρυσόν, ἐνέχει καὶ τὴν ὑποχρέωσιν τῆς αὐτομάτου ἀναπροσαρμογῆς τούτων, εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ἐκάστοτε συντελουμένων νομισματικῶν ἀναπροσαρμογῶν. Ἐπίσης ἀναγνωρίζεται ἡ ὑποχρέωσις καταβολῆς τόκου $1\frac{1}{2}$ τοῖς ἑκατόν, ὑπὸ τοῦ κράτους μέλους πού κάμνει χρῆσιν τῶν SDRS, ὑπὲρ τοῦ κράτους-μέλους πού ἀναλαμβάνει ταῦτα.

Ἐν συμπεράσματι, δυνάμεθα νὰ συνοψίσωμεν ὡς ἀκολούθως τὴν ἀποθε-

ματικήν συνδρομήν τὴν ὁποίαν τὸ ΔΝΤ προσφέρει εἰς τὰ κράτη-μέλη του πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ρευστότητός του.

Πρῶτον, μέσῳ τοῦ Γενικοῦ Λογαριασμοῦ (General Account). Ἡ ἐνίσχυσις αὕτη εἶναι πιστωτικῆς μορφῆς καὶ γενικὴ διὰ τὸ σύνολον τῶν κρατῶν-μελῶν. Παρέχεται βάσει διαδικασίας καὶ μέσῳ μηχανισμῶν πού βασιζονται εἰς τὰς ἀρχικὰς καταστατικὰς διατάξεις τοῦ Ταμείου, αἱ ὁποῖαι προϋποθέτουν αἴτησιν τοῦ κράτους-μέλους ἐπαρκῶς ἠτιολογημένην καὶ ἀνόλογον πρὸς τὴν *credit tranche position*.

Δεύτερον, μέσῳ τοῦ Εἰδικοῦ Λογαριασμοῦ (Special Drawing Account). Ἡ ἐνίσχυσις αὕτη βασίζεται εἰς τὴν πρόσφατον τροποποίησιν (1969) τῶν καταστατικῶν διατάξεων τοῦ Ταμείου. Παρέχεται μόνον εἰς τὰ κράτη-μέλη πού ἐδήλωσαν συμμετοχὴν εἰς τὸ σύστημα τῶν SDRS. Ἡ μορφή αὕτη τῆς ἀποθεματικῆς ἐνίσχυσεως ἐκδηλοῦται διὰ κατανομῆς εἰς τὰ συμμετέχοντα κράτη εἰδικοῦ συμπληρωματικοῦ ἀποθέματος εἰς SDRS. Τὰ ἀποθέματα ταῦτα εἶναι *of deliberate creation*. Τὸ ὕψος τῆς κατανομῆς ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν *quota* ἐκάστου συμμετέχοντος εἰς τὸν Εἰδικὸν Λογαριασμὸν κράτους-μέλους. Ἐκ τοῦ χρησιμοποιουμένου ὑπὸ κράτους-μέλους μέσῳ τοῦ ΔΝΤ εἰδικοῦ ἀποθέματος εἰς SDRS, τὸ 30 τοῖς ἑκατὸν χορηγεῖται ὑπὸ μορφήν πιστώσεως καὶ τὸ ὑπόλοιπον 70 τοῖς ἑκατὸν ὡς ἐλεύθερον διεθνὲς νόμισμα.

Ἡ χρησιμοποίησις τούτου ὑπὸ τοῦ κράτους-μέλους γίνεται ἄνευ ὄρων καὶ διὰ σαφῶς προσδιοριζομένους ἀποθεματικούς σκοπούς. Τὴν ὅλην ἐποπτεῖαν τῆς ἐφαρμογῆς ἀσκεῖ τὸ ΔΝΤ μέσῳ τοῦ *Special Drawing Account*. Ἡ περαιτέρω ἐνεργοποίησις τοῦ ἀναληφθέντος ποσοστοῦ 70 τοῖς ἑκατὸν εἰς SDRS ὑπὸ τὴν μορφήν ἐλευθέρου ἀποθεματικοῦ νομίσματος, ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς μελλοντικῆς ἀποθεματικῆς θέσεως τοῦ χρησιμοποιήσαντος τοῦτο κράτους-μέλους. Δηλαδή τὸ 70 τοῖς ἑκατὸν τοῦ νέου ἀποθεματικοῦ στοιχείου εἰς SDRS, ἀποτελεῖ ἀποθεματικὸν διεθνὲς νόμισμα διὰ τὸ ἐλλειμματικὸν εἰς τὰς διεθνεῖς του πληρωμὰς κράτος-μέλος καὶ τίτλον μέσῳ τοῦ ὁποίου προεξοφλεῖ τὸ ἀρέβαιον ἀλλὰ μὴ ἀποκλειόμενον μελλοντικὸν περίσσειμα τῶν διεθνῶν του συναλλαγῶν.

Θεωροῦμεν χρήσιμον νὰ προσθέσωμεν ὡς κατάληξιν τὴν ἀκόλουθον σκέψιν.

Μὲ τὴν ὑφισταμένην νομισματικὴν πραγματικότητα, ἡ διεθνὴς ρευστότης δύναται νὰ παρακολουθηθῇ διὰ τῆς συνεχοῦς διευρύνσεως τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου τῶν πληρωμῶν τῶν Η.Π.Α. Ἡ τοιαύτη ἀντιμετώπισις τῆς διεθνοῦς ρευστότητος, δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ δημιουργήσῃ ἐπικίνδυνον ἐμπλοκὴν εἰς τὸ διεθνὲς νομισματικὸν σύστημα. Διότι, ὁ συνεχῆς ἐφοδιασμὸς τῆς διεθνοῦς ρευστότητος δι' ἐλλειμματικῶν δολλαρίων, θὰ δημιουργήσῃ διεθνῶς τὰς προϋποθέσεις τῆς φυγῆς ἀπὸ τὸ δολλᾶριον. Τοῦτο ἐν τελικῇ ἀναλύσει θὰ προκαλέσῃ τὴν κατάρρευσιν τοῦ σημερινοῦ διεθνοῦς οικονομικοῦ συστήματος, μὲ ὅλας τὰς ἐκ τούτου καταστρεπτικὰς οἰκονομικὰς καὶ κοινωνικὰς ἐπιπτώσεις. Τὰ SDRS, προσφέρουν ἕνα νέον μηχανισμόν, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν παρακολούθησιν καὶ ἐποπτεῖαν τοῦ ΔΝΤ, δύναται νὰ ἐξελιχθῇ εἰς ἕνα νέον διεθνὲς νομισματικὸν σύστημα, ἀπηλλαγμένον τῶν ὀργανικῶν ἀδυναμιῶν τοῦ συστή-

ματος χρυσοῦ-συναλλάγματος. Διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ νέου συστήματος δὲν ἀρκεῖ μόνον ἡ συνειδητοποίησις τῆς ἀξίας τῆς διεθνοῦς οἰκονομικῆς καὶ νομισματικῆς συνεργασίας. Χρειαζέται καὶ ἡ συνειδητοποίησις τῆς ὑφισταμένης ἀνάγκης ριζικῆς ἀλλαγῆς τοῦ ἰσχύοντος διεθνοῦς νομισματικοῦ συστήματος.

Γ. — Ἡ ἔναρξις λειτουργίας τοῦ συστήματος

Διὰ τὴν ἐνημέρωσιν τοῦ ἀναγνώστου, κρίνομεν σκόπιμον νὰ ἀναφερθῶμεν εἰς τὴν ἔναρξιν λειτουργίας τοῦ νέου ἀποθεματικοῦ θεσμοῦ, ἤτοι εἰς τὰς ἐνεργηθείσας πράξεις μεταφορᾶς εἰς εἰδικὰ τραβηκτικά δικαιώματα, μέσῳ τοῦ Special Drawing Account τοῦ ΔΝΤ τὸν Ἰανουάριον 1970, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ ὁ πρῶτος μὴν λειτουργίας τοῦ συστήματος. Αἱ σχετικαὶ ἐγγραφαὶ γίνονται εἰς μονάδας τῶν SDRS, αἱ ὁποῖαι ἰσοῦνται μὲ 0,888,671 γραμμάρια καθαροῦ χρυσοῦ, ὅσον δηλαδὴ εἶναι ἡ ἐπίσημος ἰσοτιμία χρυσοῦ - δολλαρίου τοῦ Bretton Woods (⁶).

Τὰ κράτη-μέλη ποὺ ἔκαμαν χρῆσιν τῶν κατανεμηθέντων εἰς ταῦτα SDRS ἀνέρχονται ταῦτα εἰς 14. Τὰ ὑποδειχθέντα ὑπὸ τοῦ ΔΝΤ καὶ κατὰ συνέπειαν ὑποχρεωτικῶς ἀποδεχθέντα τὴν καταβολὴν τῶν ἀντιστοίχων εἰς τὰ αἰτηθέντα νομίσματα ποσῶν εἰς τὰ ὡς ἄνω 14 κράτη-μέλη, εἶναι 11 κράτη-μέλη καὶ τὸ Διεθνὲς Νομισματικὸν Ταμεῖον διὰ τοῦ λογαριασμοῦ General Account. Τὸ σύνολον τοῦ ποσοῦ τῶν διακανονισθέντων εἰς SDRS πράξεων, ὑπολογιζόμενον εἰς δολλάρια ἀνέρχεται εἰς 89,407,377.

Εἰδικώτερον, μεταξὺ τῶν 14 κρατῶν-μελῶν, ποὺ ἔκαμαν χρῆσιν τῶν εἰς αὐτὰ κατανεμηθέντων SDRS, εἶναι τρία κράτη τῆς Μεσογείου. Ταῦτα εἶναι ἡ Ἑλλάς διὰ 8,400,000 δολλάρια, τὸ Ἰσραὴλ διὰ 15,120,000 καὶ ἡ Αἴγυπτος διὰ 25,000,000. Διὰ τὴν ἀκρίβειαν προσθέτομεν ὅτι ἡ Ἑλλάς ἔκαμε χρῆσιν τοῦ ἡμίσεος τῆς εἰς αὐτὴν κατανομῆς εἰς SDRS. Τὸ Ἰσραὴλ καὶ ἡ Αἴγυπτος ἔκαμαν συνολικὴν χρῆσιν τῆς εἰς SDRS κατανομῆς των. Τὸ ὑπόλοιπον ποσὸν ἐκ 40 887,377 δολλαρίων, ἀναποκρίνεται εἰς χρῆσιν κατανεμηθέντων SDRS εἰς διάφορα κράτη-μέλη τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, Ἀσίας κλπ. Προσθέτομεν ἐπίσης ὅτι τὰ αἰτούμενα ὑπὸ τῶν κρατῶν-μελῶν νομίσματα διὰ τῆς χρήσεως τῶν εἰς αὐτὰ κατανεμηθέντων SDRS δὲν ἀφοροῦν μόνον δολλάρια, ἀλλὰ καὶ μετατρέψιμα νομίσματα κυρίως τῶν κρατῶν τῆς Ὁμάδος τῶν Δέκα. Ἐκ τούτου, συνάγεται ὅτι τὰ ὑπὸ τοῦ ΔΝΤ ὑποδειχθέντα πρὸς καταβολὴν τοῦ ἀνωτέρω ποσοῦ νομισμάτων κράτη μέλη ἀνήκουν κυρίως εἰς τὴν Ὁμάδα τῶν Δέκα. Ὡς ἀνωτέρω ἀνεφέρθη, ἐκτὸς τῶν 11 κρατῶν-μελῶν, ἀνέλαβε τὴν καταβολὴν μέρους τοῦ αἰτηθέντος ποσοῦ καὶ τὸ ΔΝΤ μέσῳ τοῦ ἐτέρου λογαριασμοῦ, τοῦ καλουμένου General Account.

Ἐπισύρομεν ἰδιαίτερος τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου διὰ τὴν χρῆσιν τῶν SDRS ὑπὸ τῶν ἐλλειμματικῶν κρατῶν-μελῶν πρὸς ἐπαναγορὰν (purchase) τῶν ἐθνικῶν των νομισμάτων ἀπὸ τὸ Διεθνὲς Νομισματικὸν Ταμεῖον. Θὰ ἐνθυμηθῶμεν ὅτι βάσει τῆς ἰδρυτικῆς καταστατικῆς διατάξεως τοῦ ΔΝΤ, τὰ κράτη-μέλη συνάπτουν βραχυπροθέσμους δανεισμούς μὲ τὸ Ταμεῖον, ὑπὸ τὴν

ιδιόρρυθμον μορφήν τῆς ἀγορᾶς τῶν παρ' αὐτῶν αἰτουμένων νομισμάτων ἔναντι καταβολῆς εἰς τοῦτο ἴσου ποσοῦ εἰς τὸ ἐθνικὸν τῶν νόμισμα. Ἡ ἐξόφλησις τοῦ δανεισμοῦ ἐπέρχεται δι' ἐπαναγορᾶς ὑπὸ τῶν κρατῶν τῶν ἐθνικῶν τῶν νομισμάτων ἔναντι καταβολῆς εἰς τὸ ΔΝΤ χρυσοῦ ἢ δολλαρίων ἢ μετατρεψίμων νομισμάτων. Ἦδη μετὰ τὴν ἐπελθοῦσαν τροποποίησιν τῆς ἰδρυτικῆς καταστατικῆς διατάξεως τοῦ ΔΝΤ καὶ τὴν θέσιν εἰς ἐνέργειαν τῶν SDRS, ἡ ἐξόφλησις τοῦ βραχυπροθέσμου δανεισμοῦ ὑπὸ τοῦ κράτους-μέλους πρὸς τὸ Ταμεῖον, δύναται νὰ γίνῃ δι' ἐπαναγορᾶς τοῦ ἐθνικοῦ του νομίσματος καὶ διὰ μεταφορᾶς εἰς τὸ Ταμεῖον ἴσου ποσοῦ εἰς SDRS. Τὸν Ἰανουάριον 1970, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἐγένετο μεταφορὰ ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Special Drawing Account εἰς τὸν General Account τοῦ ΔΝΤ, ὑπὸ τῶν ὑποχρέων κρατῶν-μελῶν, SDRS ἰσοτίμων μὲ 12,175,000 δολλάρια.

III.— Ἡ αὔξησις τῶν μεριδίων (quotas) τῶν κρατῶν - μελῶν

Εἰς τὸ Παράρτημα «International Financial News Survey» τοῦ ΔΝΤ τῆς 9ης Ἰανουαρίου 1970, δημοσιεύεται ἡ Εἰσήγησις τῶν Ἐκτελεστικῶν Διευθυντῶν πρὸς τὸ Συμβούλιον τῶν Διοικητῶν τοῦ ΔΝΤ καὶ ἡ βάσει ταύτης ληφθεῖσα ἀπόφασις τῶν Διοικητῶν διὰ τὴν αὔξησιν τῶν quotas (μεριδία συμμετοχῆς) τῶν κρατῶν-μελῶν εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦ ΔΝΤ κατὰ τὴν πέμπτην γενικὴν ἀναθεώρησιν τούτων.

Ἡ δημοσιευομένη εἰσήγησις τῶν Ἐκτελεστικῶν Διευθυντῶν καὶ ἡ βάσει ταύτης ληφθεῖσα ἀπόφασις τῶν Διοικητῶν εἶναι λεπτομερῆς καὶ καθορίζει τὴν διαδικασίαν ὡς καὶ τὰς λεπτομερείας τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ληφθείσης ἀποφάσεως.

Παρ' ὅλον ὅτι αἱ ἀναφερόμεναι διαδικασίαι καὶ λεπτομέρειαι ἐφαρμογῆς τῆς ληφθείσης ἀποφάσεως διὰ τὴν αὔξησιν τῶν quotas τῶν μελῶν δὲν στεροῦνται ἐνδιαφέροντος, δὲν κρίνομεν σκόπιμον τὴν ἐν τῷ συνόλῳ δημοσίευσιν τούτων. Σημειοῦμεν μόνον τὰ στοιχεῖα ποὺ κρίνονται παρ' ἡμῶν ἀπαραίτητα διὰ μόρφωσιν γνώμης ἐπὶ τοῦ περιεχομένου τῶν ἀποφάσεων.

Κατ' ἀρχὴν ἡ quota, τοῦ κράτους-μέλους, καθορίζει ἀφ' ἑνὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ψήφων τούτου διὰ τὴν λήψιν ἀποφάσεων καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν δανειακὴν του δυναμικότητα ἐκ τοῦ κεφαλαίου τοῦ Ταμεῖου. Διὰ τὸ Ταμεῖον, ἐξ ἄλλου, τὸ ἄθροισμα τῶν quotas ἀποτελεῖ τὸ κεφάλαιον καὶ τὸ βασικὸν στοιχεῖον διὰ τοῦ ὁποῖου ἐκπληρῶναι τὰς καταστατικὰς του ἐπιδιώξεις.

Ὅπως εἶναι αὐτονόητον ἡ ἐκάστοτε ἀναπροσαρμογὴ τῶν quotas τῶν κρατῶν-μελῶν, ἐνισχύει τὸ Ταμεῖον εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς του.

Ἡ αὔξησις τῶν quotas τῶν κρατῶν-μελῶν δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸ Ταμεῖον. Προβλέπεται καταστατικῶς ἡ εὐχέρεια γενικῆς ἀναπροσαρμογῆς ταύτης ἀνὰ πενταετίαν, ὡς καὶ ἡ δυνατότης τῆς αὐξήσεώς της δι' ἐπὶ μέρους κράτη μέλη μετὰ αἴτησιν τούτων.

Ἡ γενικὴ ἀναπροσαρμογὴ τῶν quotas ἀποφασίζεται διὰ νὰ καταστή δυνατὴ ἡ κεφαλαιακὴ ἐνίσχυσις τοῦ Ταμεῖου πρὸς παρακολούθησιν τῆς μετ' ἡ

άνοδον του ὄγκου τῶν συναλλαγῶν, αὐξησιν τῶν ἀναγκῶν τῆς διεθνοῦς ρευστότητος. Ἡ ἐπὶ μέρους διὰ κράτη-μέλη αἰτουμένη αὐξησις τῆς quota, ἔχει ὡς δικαιολογίαν τὴν ἰσοστάθμισιν τῶν quotas μεταξύ τῶν κρατῶν-μελῶν ἀναλόγως τῶν μεταβολῶν πού ἔλαβον χώραν εἰς τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν κατέχουν ἐκαστοτε εἰς τὴν διεθνῆ οἰκονομίαν.

Εἰδικώτερον ὡς πρὸς τὴν ἀποφασισθεῖσαν αὐξησιν τῶν quotas αὕτη προβλέπεται νὰ ἀναβιβάσῃ τὸ σύνολον τῶν quotas ἀπὸ 21,300 ἑκατομμύρια δολλάρια περίπου εἰς 28,900 ἑκατομμύρια δολλάρια, ἐφ' ὅσον τὰ κράτη-μέλη θὰ ἀπεδέχοντο τὰ προτεινόμενα ποσά. Τὰ ποσά ταῦτα ἀντιστοιχοῦν πρὸς quotas 114 κρατῶν-μελῶν, ὅσα δηλαδὴ ἦσαν τὰ μέλη τοῦ Ταμείου τὸ τέλος τοῦ 1969, ὅτε ἐλήφθη ἡ σχετικὴ ἀπόφασις. Θὰ πραγματοποιηθῇ οὕτω συνολικὴ αὐξησις τῶν quotas κατὰ 7,600 ἑκατομμύρια δολλάρια. Θὰ πρέπει ὅμως νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ 25 τοῖς ἑκατὸν τοῦ ποσοῦ τούτου θὰ εἶναι εἰς χρυσὸν καὶ τὸ ὑπόλοιπον 75 τοῖς ἑκατὸν θὰ εἶναι εἰς ἔθνικὸν νόμισμα τῶν κρατῶν-μελῶν. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἐκ τῆς εἰς ἔθνικὸν νόμισμα αὐξήσεως τῶν ἀποθεμάτων τοῦ ΔΝΤ, σημασίαν πραγματικὴν διὰ τὴν ἀποθεματικὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Ταμείου, ἔχει μόνον τὸ ποσοστὸν τὸ κατατεθειμένον εἰς ἀποθεματικὰ νομίσματα καὶ εἰς μετατρέψιμα νομίσματα εὐρείας ἀποδοχῆς. Τοιαῦτα νομίσματα εἶναι μόνον τὰ τῶν βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμένων χωρῶν. Τῶν ὑπολοίπων κρατῶν-μελῶν ἢ εἰς ἔθνικὸν νόμισμα αὐξησις, θεωρητικὴν μόνον ἀξίαν ἔχει ὡς πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καταστατικῶν ἐπιδιώξεων τοῦ Ταμείου. Διότι διὰ νὰ εἶναι εἰς θέσιν τὸ ἔθνικὸν νόμισμα νὰ ἐνισχύσῃ τὴν διεθνῆ ρευστότητα, δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ καταστῇ μετατρέψιμον μὲ τὴν διαδικασίαν τοῦ ἄρθρου VIII τῆς Συμφωνίας. Πρέπει νὰ εἶναι καὶ εὐρείας ἀποδοχῆς εἰς τὴν διεθνῆ ἀγοράν. Ἐκ τῶν 34 ἐν συνόλῳ ἔθνικῶν νομισμάτων πού ἔχουν ἀποδεχθῆ τὴν formula τοῦ ἄρθρου τῆς μετατρεψιμότητος, μόνον τὰ νομίσματα τῆς Ὁμάδος τῶν Δέκα καὶ δευτερευόντως μικροῦ ἀριθμοῦ ἐτέρων μελῶν, δύνανται νὰ χρησιμοποιηθοῦν ὑπὸ τοῦ Ταμείου ἐπὶ τῆς ὑπὸ κρίσιν δραστηριότητος.

Ἡ ἀποφασισθεῖσα ἀναπροσαρμογὴ τῶν quotas εἶναι ἡ πέμπτη ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ταμείου. Συμφώνως πρὸς τὴν προτεινομένην ἀπόφασιν τὸ κράτος-μέλος πρέπει νὰ γνωστοποιήσῃ τὴν ἀποδοχὴν τῆς αὐξήσεως τῆς quota τοῦ μέχρι τῆς 15ης Νοεμβρίου 1970 ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι δὲν ἀπεφασίσθη ἑτέρα αὐξησις πρὸ τῆς 30ῆς Ὀκτωβρίου 1970. Κατὰ συνέπειαν διὰ τὴν αὐξησιν τῆς quota ἑνὸς μέλους, σημασίαν ἔχουν αἱ ἀκόλουθοι ἡμερομηνίαι.

α) Ἡ ἡμερομηνία πού θὰ λάβῃ τὸ Ταμεῖον τὴν συγκατάθεσιν τοῦ κράτους-μέλους διὰ τὴν αὐξησιν τῆς quota.

β) Ἡ ἡμερομηνία τῆς καταβολῆς τῆς προτεινομένης αὐξήσεως.

γ) Ἡ 30ῆ Ὀκτωβρίου 1970.

Εἰς τὴν προτεινομένην ἀπόφασιν λαμβάνεται εἰδικώτερα πρόνοια διὰ τὴν διευκόλυνσιν τῆς καταβολῆς τοῦ εἰς χρυσὸν ποσοστοῦ ὑπὸ τῶν κρατῶν-μελῶν πού δὲν διαθέτουν τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν εἰς χρυσόν, εἰς τὰ νομισματικὰ τῶν ἀποθέματα.

Εἰς προσηρτημένον παράρτημα τῆς Ἀποφάσεως ἀναγράφονται τὰ 114

κράτη-μέλη του ΔΝΤ και έναντι τούτων το μέγιστομ της ποσοτα τούτων, ως αϋτη διαμορφούται υπό της εισηγήσεως των Έκτελεστικῶν Διευθυντῶν.

Έκ των κρατῶν-μελῶν ἀναφέρομεν ἐνταϋθα τὴν προτεινομένην ποσοτα τῶν κρατῶν τῆς Ὁμάδος τῶν Δέκα :

Κράτη τῆς Ὁμάδος τῶν Δέκα	Προτεινόμενον ὕψος τῆς ποσοτα (εἰς ἑκατομμύρια δολλάρια)
1) Βέλγιον	650
2) Καναδάς	1,100
3) Γαλλία	1,500
4) Γερμανία	1,600
5) Ἴταλία	1,000
6) Ἰαπωνία	1,200
7) Ὀλλανδία	700
8) Σουηδία	325
9) Ἀγγλία	2,800
10) Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι	6,700
Σύνολον	17,575

Ἦτοι, ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ποσοτας τῶν κρατῶν-μελῶν τοῦ ΔΝΤ, ως αϋται διμορφώθησαν διὰ τῆς αϋξήσεως εἰς 28,900 ἑκατομμύρια δολλάρια, τὰ 17,575 ἑκατομμύρια δολλάρια ἀντιστοιχοῦν εἰς τὰς ποσοτας τῆς Ὁμάδος τῶν Δέκα καὶ τὰ ὑπόλοιπα 11,325 ἑκατομμύρια δολλάρια κατανέμονται εἰς τὰς ποσοτας τῶν 104 κρατῶν-μελῶν. Ὡς ἐκ τούτου, ἡ Ὁμάς τῶν Δέκα θὰ διαθέτῃ εἰς ποσοστον τὸ 60,9 τοῖς ἑκατὸν τοῦ συνόλου τῶν ποσοτας. Ἐὰν ὁμως ληφθῆ ὑπ' ὄφιν ὅτι τὸ ἐθνικὸν νόμισμα τῶν κρατῶν-μελῶν τῆς Ὁμάδος τῶν Δέκα, ποὺ ἐκπροσωπεῖ τὸ 75 τοῖς ἑκατὸν τοῦ ὅλου τῆς ποσοτας των, εἶναι εἰς ἀποθεματικὰ νομίσματα ἢ εὐρείας ἀποδοχῆς μετατρέψιμα νομίσματα, ἐνῶ τῶν ὑπολοίπων 104 κρατῶν-μελῶν τὰ ἐθνικὰ των νομίσματα δὲν εἶναι χρησιμοποιοῦσιμα, τότε ἡ συμβολὴ τῆς ποσοτα εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν σκοπῶν τοῦ Ταμεῖου τῶν κρατῶν-μελῶν τῆς Ὁμάδος τῶν Δέκα, εἶναι συγκριτικῶς πολὺ ἀνωτέρω τοῦ ως ἄνω ποσοστοῦ.

Ὅπως εἶναι φυσικόν, ἐφ' ὅσον δὲν λάβει χώραν μέχρι καὶ τοῦ τέλους 1971 ἑτέρα ἀναμόρφωσις τῶν ποσοτας τῶν κρατῶν-μελῶν, αἱ δύο ὑπόλοιποι κατανομαὶ τῶν SDRS ἐκ 3,000 ἑκατομμυρίων δολλαρίων ἐκάστη, ἦτοι τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1970 καὶ 1971, θὰ γίνουν βάσει τῆς ἀνωτέρω πέμπτης γενικῆς ἀναθεωρήσεως τούτων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- α) Β. Κ. Madam : «Echoes of Bretton Woods», Ἄρθρον εἰς Περιοδικὸν «Finance and Development» (Quarterly No 2, 1969), Washington D. C.
- β) Περιοδικὸν «Πορεία», «Ὁ Χρυσὸς καὶ τὰ εἰδικὰ τραβηκτικὰ δικαίωματα», Φεβρουάριος 1970, Ἀθῆναι.

2. α) Άγγελος Άγγελόπουλος: «Τά δημιουργηθέντα ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα καλύπτουν υπεραξίαν χρυσοῦ». Άρθρον εις «Οικονομικόν Ταχυδρόμον», 26-3-70, Άθῆναι.
 β) The First National Bank of Chicago—«International Review» November, 1969.
 γ) M. Friedman: «The Obsolete. SDRS». Άρθρον εις Περιοδικόν «News Week», September 8, 1969.
 δ) Roy Harrod: «Money» MacMillan and Co Ltd, London, 1969.
 ε) Λεωνίδας Δερτιλῆς: «Τά ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα». Άρθρον εις «Οικονομικόν Ταχυδρόμον» 18-9-1969.
 στ) Annual Report of the International Fund, 1968, Waschington, D.C.
 ζ) First National City Bank — «How much relief from SDRS», September, 1968, New York.
3. J. Keith Horsefield: «The International Monetary Fund 1945 - 1965» (Vol. 1: Chronicle) 1969, Waschington, D.C.
4. IMF, «International Financial News Survey», January 9, 1970.
5. Λυκ. Παπαδόπουλος: «Τά ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα». Άρθρον εις περιοδικόν «Ό Κύκλος», Δεκέμβριος 1968, Άθῆναι.
6. IMF, «International Financial News Survey», March 6, 1970.